

Slätterbladet

Nummer 2 2011

Slätterbladet är inte bladet av slätterblomma, utan denna lilla tidning för alla som äger eller sköter ängsmark i Värmland. Slätterbladet ges ut av Länsstyrelsen Värmland.

Syftet med Slätterbladet är att skapa kontakter mellan ägare och brukare av ängar och andra som vill delta i skötseln och att diskutera vad som kan göras för att få ängarna skötta. Syftet är också att samla och sprida kunskap om ängar och ängsskötsel och att sprida information om relevanta kurser, arrangemang med mera.

Kårebolssättern

Barnen hjälper till att köra hö efter slättern på Kårebolssättern. FOTO: Ingela Kåreskog.

Detta nummer

- Imponerande kulturlandskap i Norra Tvärberg
- Årets slättegubbe 2011
- Massor av annonser

Länsstyrelsen
Värmland

Imponerande kulturlandskap i Norra Tvärberg

Staffan Larsson och Elvy Grahn på en del av den gamla åkern som röjts fram och börjat slå

I Norra Tvärberg i Östmark finns, så vitt Länsstyrelsen känner till, de enda slåttermyrarna som numera hävdas i Värmland. För ungefär fem år sedan fick Elvy Grahn och Staffan Larsson upp ögonen för myrarna när Staffan skulle sätta ut saltsten och hittade massor av slåtterblommor.

Norra Tvärberg är en högt belägen finngård i Östmarks socken. Elvy härstammar från gården, som från början hette Rumamäki, finska för Styggberg. Det var en dotter från finngården Juhola som först flyttade hit med sin familj. Det huset låg några hundra meter norr om det bostadshus som står där idag. Elvys mormorsmor flyttade hit från Tallberg med sin man 1895.

Innan de skrev sig här och köpte loss gården i början av 1900-talet arrenderades den under några år. För att kunna bygga lada och hus bars grus upp från Viggån som rinner knappt 500 meter från gården. Höjdskillnaden på den sträckan är dock kraftig, hela 150 meter, så det var ett rejält slit för att få upp tillräckligt med grus! Under lång tid bestod huset bara av ett kök och en oinredd kammare och oinredd vind. Som mest bodde det 9 personer samtidigt i köket, innan kammaren inreddes på 1930-40-talet. Vinden inreddes något senare för Elvys föräldrar.

1959 var sista året som åkrarna närmast stugan brukades. Slåttermyrarna övergavs redan i början av 1930-talet.

– Min morbror Martin var med och slog det sista året, berättar Elvy. Då slogs först åkrarna, därefter myrarna och sist slogs ännu fler myrar uppe vid sjön Gräsvigen. All åkermark kring gården planterades med gran 1965, men för ca fem år sedan sökte Elvy och Staffan tillstånd från Skogsstyrelsen för att få öppna upp markerna igen, både åkrar och slåttermyrar. Mycket gran har avvercats och åkrarna, som under de sista åren till största delen sköttes som slåtteräng, håller så sakta på att övergå till slåtteräng. Här har det aldrig körts med traktor, det är alldeles för brant. Plöjning skedde istället med häst. Den åker som öppnats upp igen är 150 meter lång på längsta stället och har en höjdskillnad på hela 70 meter! Det är inte bara den kraftigt slut-

OM SLÅTTERBLADET

Prenumeration är gratis. Vill du vara miljövänlig så be att få Slåtterbladet som pdf istället (då sparar vi även tryckkostnader). Vill du prenumerera eller avsluta din prenumeration så hör av dig.

Annonser, insändare, synpunkter m m skickas till Lise Wichmann Hansen, Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad, e-post: lise.wichmann.hansen@lansstyrelsen.se och tel. 054-19 72 16.

Slåtterbladet nr 3 2011 kommer ut till jul! **Manusstopp 1 december** .

tande terrängen som vittnar om hårt slit. Runtom i skogen ligger mäktiga odlingsrösen.

– Ett av odlingsrösen i nederkanten av den åker som öppnats upp är 30 m långt, 25 m brett och 6 m djupt, säger Staffan. Det är både riktigt stora stenar och mindre som lagts där.

Trots lite mer än 70 år utan hävd var flera myrar fortfarande förhållandevis öppna när Staffan och Elvy började titta närmare på dem. De var tuviga och hade ett rejält lager av gammal förna, men en hel del slåttermyggnad vegetation hade ändå klarat sig kvar.

– Jag ringde Tomas Janson på Länsstyrelsen, som kom hit och förundrades över stället, berättar Staffan. En skötsel- och restaureringsplan skrevs för gården och efter några års röjning och slåtter kan Staffan nu konstatera att slåtern går lättare och lättare för varje år. Vitmossorna har minskat och marken har blivit fastare att gå på när grässvålen tätat. De slåttermyggnade växterna börjar breda ut sig och en del arter som inte setts på länge har kommit tillbaka. Staffan slår det som går med motormanuell slåttermyggnad och kompletterar med lie på mer svårslagna partier. Han bytte slåttermyggnad för ett tag sedan och har numera en som är 88 cm bred och som även har lite bredare däck än den tidigare. – Den är betydligt tystare och lugnare i gången också, säger Staffan.

Staffan i kanten av en av slåttermyggnaderna

Numera slås tre små myrmarker, som tillsammans är ungefär 0,5 hektar. Ett fjärde område kommer nog att börja slås i år. Delar av den gamla åkermarken slås också och även där har en fin slåttermyggnad börjat komma tillbaka.

Maria Sundqvist 054-19 72 25

Årets slåttermyggnad 2011: Gunnarskogs Hembygdsförening

Vinnaren av Länsstyrelsens årliga pris Årets Slåttermyggnad går i år till Gunnarskogs Hembygdsförening, som bland annat sköter om ängsmarkerna vid Lafallhöjden, norr om Treskog. Lafallhöjden är en liten gårdsmiljö med kuperade marker och fantastisk ängsflora. Här finns bland annat olika orkidéer och förstas också slåttermyggnad.

Länsstyrelsen har fått fantastiskt många brev och telefonsamtal om att Gunnarskogs Hembygdsförening och dess medlemmar borde vinna priset i år. ”För ett idogt arbete och stor intresse” skriver någon. ”En riktig pärla” skriver en annan. Juryn kan inte annat än hålla med.

En särskild grupp inom hembygdsföreningen håller i den årliga skötseln, tillsammans med föreningens

Priset, som Årets slåttermyggnad delades ut av landshövding Eva Eriksson.

medlemmar. Arbetet med slåtern startar sista lördagen i juli och pågår under 2-3 veckor, beroende på vädret. Allt arbete utförs ideellt.

ANNONSER

Lieslåtterkurs på Fjol-Perstorp i Röjdåfors

Staffan Lundaahl lär ut hur du skärper och slår ängar och hackslåtter med knackelie.

Tid: 8-9 juli eller 9-10 juli

Kostnad: 300 kr. Kulturprogram och mat ingår. Du kan delta 3 dagar.

Mer info och anmälan: Gunilla Åkerberg, 0555-913 60

Arr: Ekosofia idéell stiftelse, Torsby kommun, Studieförbundet.

Slåtterdagar på Fjol-Perstorp

Välkommen till slåtterdagar den 16 - 17 juli på finntorpet Fjol-Perstorp vid Röjdåfors. Vi slår ängar och hackslåtter, röjer sly och på lördagkväll går vi i rökbastun. Det går bra att tälta vid finntorpet.

Obligatorisk anmälan till Gunilla Åkerberg, 0555-913 60 då det är bom för vägen.

Lieslipning i Gränsjön väster om Arvika

Vi lär oss vässa både traditionella liar och knackelie. Kursen vänder sig i första hand till deltagare i lieslåtterkursen nästa dag.

Max 15 deltagare. Deltagande är kostnadsfritt.

Tid: 20 juli 12.00 – 16.00

Arr: Länsstyrelsen Värmland

Frågor: lise.wichmann.hansen@lansstyrelsen.se
tel 054-19 72 16

Anmälan: senast 12 juli till 054-19 71 05

Lieslåtter i Gränsjön väster om Arvika

Praktisk kurs. Ta med egen lie om du har. Behöver du låna en lie så meddela gärna detta i förväg.

Max 15 deltagare.

Deltagande är kostnadsfritt.

Tid: 21 juli, 8.00 – 16.00

Arr: Länsstyrelsen Värmland

Frågor: lise.wichmann.hansen@lansstyrelsen.se,
tel 054-19 72 16

Anmälan: senast 12 juli till 054-19 71 05 (receptionen)

Kärrensörta,
relativt
vanlig i blöt
slåttermark

Slåtter på Nordtorpsättern

Fredag 29 och lördag 30 juli från ca 10.00 är det slåtter på Nordtorpsättern, alla är välkomna att vara med.

Föreningen bjuder på mat och kaffe
Södra och Norra Torps gårdsförening

Kontaktperson: Malte 0563-404 28

Ängens dag på Malmbäckarna

Lördagen den 6 augusti firar Naturskyddsföreningen Hagforskretsen Ängens dag.

Alla är välkomna till en slåtterdag på Malmbäckarnas ängar. Ta med matsäck och om du har möjlighet även lie och räfsa. Vi tar dagen som den kommer och hoppas på en trevlig dag tillsammans.

Kontaktperson: Frida Turander, tel 073-029 12 26,
veckansfotavtryck@hotmail.com

Slåttergille på Kårebolssättern

6-7 augusti. Slåtterfolket bjuds på fika och soppa. Bra om du tar med redskap. Välkommen!

